

Teckning: POVL CHRISTENSEN

Varför har vi ett behov av att fira jul? Varför sitter vi år efter år och ser på tjuren Ferdinand? Kanske tomten avslöjar svaren mot en tallrik gröt.

Julens sanna Sed

■ Vad är det som får oss att fira jul? Vad är själva anledningen till att vi firar jul, trots att ingen försöker övertyga oss att göra det?

MIKAEL PERMAN tar ett grepp på julseden och tror själv att svaret på frågan ovan är detsamma som frågan

vad som är Sed, i sin mest grundläggande betydelse. Vi känner ett behov att fira Jul, och därför gör vi det.

Julen är också sagornas och berättandes högtid – synd bara att Kalle Anka får ersätta de ursprungliga sanningarna.

Sidan 6

Ny start på höstmötet

■ På höstmöte drogs arbetet med att väcka liv i samfundet igång på allvar. Nu finns det konkreta mål att arbeta emot.

Sidan 3

Nytt blotlag i Göteborg

■ Ett blotlag med 15 medlemmar har dragit igång i Göteborg. Det har bildats av medlemmar i såväl Sveriges Asatrosamfund som Norrönsamfundet.

Sidan 4

Lässugen?

■ Sugan på en bra bok i midvintermörkret? Mimers källa ger några bra tips.

Sidan 11

Bild: JØRGEN HILDEBRANDT

Är du hedning, Johanne Hildebrandt?

Sidan 5

Ord förande

Så läggs det tionde året i Sveriges Asatrosamfund till handlingarna. Ett år då mycket har hänt – både trevligt och mindre trevligt.

Men samfundets framtid ligger inte i vad gamla medlemmar och styrelser gjort och inte gjort. SAs framtid ligger i händerna på människor som vi ännu inte känner, knappt vet att de finns, men som söker oss och vår samlade kunskap.

Att samfundet lever vidare som stabil och tydlig portal är långt viktigare än att gräva i det förflutna.

Vi har en uppgift. Vi ska ge information och vägledning till de som söker kunskap och insikt, vi ska ge dem rötter att stå på – ge dem en tro att tro på.

Vi har börjat bygga upp den organisation som kan förverkliga denna uppgift. SAs har arbetat upp ett gott anseende i samhället under de 10 år vi funnits till. Många känner till samfundet och har fått information via oss.

Nu har vi också fått en engagerad och fungerande styrelse som håller öppna möten regelbundet och arbetar för medlemmarnas bästa.

På höstmötet i Veskijärve skisserade medlemmarna upp både kortsiktiga och långsiktiga mål som vi nu tillsammans arbetar mot.

Vi har sålunda lagt en stabil grund som vi nu kan börja bygga vidare på. 2005 kommer att bli ett spännande år!

Gott år och fred!

KALLE DAHLBERG
ordförande

Sveriges Asatrosamfund | Styrelse: Ordförande: Kalle Dahlberg (kalle@runristare.se), Kassör: Ellinor André (ellinor@runristare.se), Sekreterare: Annika Greek (annika.greek@chello.se), Henrik Hallgren (henrikhallgren@hotmail.com), Kent Brattehag (brattskeggr@hotmail.com) | **Redaktion Mimers källa:** Fredrik Granlund (fredrik.granlund@mediatextnetwork.com), Yens Wahlgren (tveskaegg@hotmail.com). Ansvarig utgivare: Kalle Dahlberg.

Forn sed i nutid – snart i vår samtid

En gång i tiden fanns det en liten skrift om asatro som skickades ut till alla nya medlemmar i Asatrosamfundet. Det har runnit mycket vatten under broarna sedan dess och efter allt som hänt kändes det dags att knäpa i hop en ny introduktionsskrift för nyblivna medlemmar. Forn sed i nutid är snart klar för tryck.

Forn sed i nutid kommer att vara en liten skrift i A5-format som beskriver hednisk tro och forn sed ("asatro") som vi utövar den i dag. Syftet är inte att presentera Sveriges Asatrosamfund som organisation, utan istället att berätta vad forn sed innebär. Det är lättare sagt än gjort eftersom hedningar är ett egensinnigt släkte som sällan tycker lika i trosfrågor. Därför är skriften med beskrivande än föreskrivande. Den är naturligtvis inte heltäckande utan tänkt att ge en introduktion till nordisk-hednisk sed och trosutövning.

Efter flera föresningar som beror på ändringar i innehållet, tekniska problem och ren slöhet, är skriften snart färdig att ge ut. Förhoppningsvis kommer den finnas färdigtryckt att skickas ut till nya medlemmar i januari-februari. Den kommer också kunna köpas till självkostnadspris.

KARL SCHULTZ
redaktör till Forn sed i nutid

Nu är det snart dags för gydjautbildning

En av de aktiviteter som styrelsen prioriterat var att ta fram en skiss till en gydja- och godeutbildning. Ett sådant utkast är nu framtagit av Henrik Hallgren och utskickat på en remissrunda för att hämta in åsikter och förslag från andra medlemmar.

I dokumentet föreslås att utbildning ska sträcka sig över två år med minst åtta träffar på 2–4 dagar. I förslaget finns också förslag på kurslitteratur och externa föreläsare som skulle kunna bjudas in under kursens gång. Kursen kan komma igång under hösten 2005.

Föreslagna teman för de åtta träffarna:

1: Introduktion till Seden.	5: Sejd, Runor, folklig magi.
2: Myter och berättande.	6: Det läkande mötet.
3: Blot – introduktion.	7: Seden och samhället.
4: Blot – Fördjupning.	8: Avslutning och storblot.

Höstmötet

- en ny start för samfundet

Under den första helgen i oktober 2004 anordnade Sveriges Asatrosamfund ett möte för att diskutera samfundets framtid. Träffen ägde rum på en vacker plats utanför Gnesta. Stugan vi hyrde heter Veskjärve och tillhör svensk-estniska föreningen. En spegelblank liten sjö låg utanför stugknuten. Platsen var inramad av skog och alldeles intill fanns ett berg med spår från en gammal fornborg. Till en början fanns nog en viss besvikelse över att det kom så få medlemmar till mötet. Som mest var vi elva stycken. Vi hade hoppats på många fler. Men denna besvikelse byttes ut under helgen, i alla fall för mig, av inspiration och framtidshopp. Helgen var intensiv.

UNDER LÖRDAGEN och söndagen diskuterades allt från långsiktiga visioner om Seden i samhället till högst konkreta handlingsplaner om hur samfundet skall gå vidare. Att försöka sammanfatta dessa diskussioner här är omöjligt. Jag hänvisar istället till mötesprotokollet som finns utlagt på hemsidan (www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/protokoll). Det var många viktiga och i mitt tycke kloka saker som togs upp under mötet. Samtidigt var nog alla överens att det viktigaste är vad som händer efter mötet, att de vackra orden verkligen blir omsatta i handling. Att jag skriver detta i ett nytt nummer av Mimers källa som så länge varit lagd på is är väl ett tecken på att saker börjar gå i rätt riktning!

Även om mycket tid ägnades åt samtal och diskussioner fanns det även tid för annat. Under lördagkvällens skymning anordnades ett blot tillägnat hösten och skördens rikedom. Det var ett vackert blot, lett av Karl Schultz och Kent Brattehag. Vi samlades i skymningsmörkret. Eld och marschaller var tända. En enkel ceremoni utfördes där makterna hälsades och tackades för sina gåvor. Hornet gick runt och deltagarna

■ Prioriterade aktiviteter för samfundet

- fram till nästa årsting

- Medlemsmatrikel.
- Mimers källa.
- Uppdatera hemsidan.
- Medlemsbrev.
- Planera årstinget.
- Forn Sed i nutid
- Spara undan hemsidans debatt (arkivera).
- Välkomstbrev till nya medlemmar.
- Skiss till gode/Gydja-utbildning.

- på lite längre sikt

- Skriva om stadgar.
- Studiecirkelmateriel.
- Att skapa ett samfund där kvinnor lättare kan känna sig hemma och vara aktiva.
- Skapa vägar och möjligheter för andlig och personlig utveckling inom samfundet.
- Omforma hemsidan.
- Intresseinriktade nätverk/grupper.
- Godeord.
- Ting.
- Ta fram organisationsförslag.
- Litteraturtips. Gode/Gydjautbildning.

uttryckte sitt tack och sina böner. En flöjt och en mungiga spelade. Det var ett enkelt blot i gemenskap. Under hela kvällen brann ljusen och folk återvände till platsen för egna, personliga blot.

EFTER BLOTET HÖLLS ett gille med allehanda god mat och dryck. Viktiga ämnen såsom golfens vara eller icke-vara diskuterades. Myter berättades och musik spelades. Sedan var det dags för de hågade att ge sig ut i den vedeldade bastun. Andra föredrog att sitta stilla vid elden och titta in i lågorna.

Det var nog flera som åkte hem efter denna träff med ett hopp och en tro på att samfundet behövs och har en framtid. ☺

Poseidon har fått konkurrens av andra hedniska gudar på Sveriges framsida

Ekumeniskt blotlag i Göteborg

I Göteborg har ett nytt blotlag sett dagens ljus under hösten. Och det är ovanligt nog bildat av medlemmar i både Sveriges Asatrosamfund och i Norröna samfundet.

Hur gick det till frågar sig vän av ordning? Samarbeta? Och med DOM! Initiativet kom från ett oväntat håll – England. Ja, eller rättare sagt från en invandrad engelsk hedning, Ross Downings.

– Jag sökte andra i Göteborg på olika forum på internet och hade kontakt med tre, fyra personer från Sveriges Asatrosamfund. Samtidigt höll tre, fyra personer från Norröna samfundet på att få igång ett blotlag här.

ALLTSÅ VÄCKTES TANKEN att göra gemensam sak och starta ett blotlag tillsammans. På tre månader har man nu hållit två blot och något trivselarrangemang och man är upp i 15 medlemmar – de flesta från Norröna och SAs, men även människor som inte är organiserade i någon annan förening.

– Jag har inte varit så mycket inblandad i svensk hedendom förrän nu nyligen, så jag såg inte de begränsningar som andra kanske ser eftersom jag inte visste vilka rykten och fördomar man hade om varandra, säger Ross.

Men bråken, rivpinkandet och den interna politiken i den hedniska sfären känner Ross till från England där situationen påminner om den i Sverige.

– Det viktigaste som jag ser det är att man måste stå för sina principer. Så länge det inte är rasister eller nazister så måste man kunna ta hänsyn till individerna. De fem grundmedlemmarna funkade bra socialt ihop och

då kan vi också möta de problem som uppstår.

Henrik Hallgren som är styrelseledamot i SAs är en av medlemmarna i godeordet.

– Jag måste säga att jag gick till mitt första möte med mycket misstänksamhet. Jag hade lite fördomar mot Norröna eftersom jag uppfattat att de betonar "folksjäl" och så. Men jag blev positivt överraskad. Det kändes skönt att den medlemmen, från Norröna, som vi hade gille hos hade klisterlappar med "Krossa rasismen". Det kändes tryggt.

Henrik och de andra i blotlaget har luftat sina farhågor och fördomar och tagit en diskussion om rasism och blotlaget har beslutat att de ska vara väldigt tydliga med anti-rasismen.

ALLT ÄR ÄNNU NYTT och verksamheten har inte funnit fasta former ännu. Men planerna är många: ge ut tidning, bygga gudahov, kontakta Skolverket och bygga upp ett nordiskt nätverk av hedningar som kan informera i skolor samt arrangera föreläsningsskvällar.

– Jag hoppas att folk ska se det positiva i att vi kan samarbeta och lägga energin på viktiga saker, säger Ross.

Henrik ser inte samarbetet i Göteborg som en modell för hela Sverige.

– Man får kolla lite från ort till ort och utgå från de personer som kommer till ett möte. Man måste vara tydlig med de värderingar vi har och se om det går att göra något utifrån det. Vi får helt enkelt se vad det leder till. 🍀

Johanne & Freja

Johanne Hildebrandt bär en torshammare runt halsen och är utan tvivel den som betytt mest för att föra ut de gamla gudamyterna till en bred publik de senaste åren med sin Valhallatriologi om vanadisens Freja.

Är du hedning Johanne?

– Jag vet inte vad jag är . . . men jag är väldigt förtjust i Freja! Och jag är väldigt tilltalad av hednatrons många gudar och gudinnor och att man får tro på vad man vill, att det inte är så dogmatiskt. Jag bär en torshammare med jämna mellanrum för att visa vilken religion jag gillar, säger Johanne Hildebrandt, journalist och författare.

Hon kom på kant med kristendomen redan som spädbarn – prästen hemma i Lycksele vägrade att döpa henne för att hon var en oäkting.

Fär du några reaktioner från kristna på dina Freja-böcker?

– Kristna människor tycker väldigt illa om mig. Jag har ju skrivit krönikor i en massa år och hoppat på kyrkan med jämna mellanrum. Så jag får brev med alltifrån ”vi ber för dig” till att jag ska ”brinna i helvetet”.

Ett av skälen till att Johanne ville skriva böckerna om gudarna var just att hon tycker att kristendomen har förvanskat historien och demoniserat såväl gudarna som kvinnliga prästinnor.

– Jag tycker illa om hur de förvandlat den gamla trons prästinnor till häxor, det är bara dålig propaganda. Det är många som inte känner till det här, så det är min mission att upplysa dem.

I böckerna beskriver du ceremonier och ritualer för en gudinnetro på ett detaljerat och trovärdigt sätt. Var fann du inspiration till det?

Bild: BALDUR BRAGASON

Det syns knappt på bilden, men visst är det en hammare, ett så kallat vargkors, runt Johanne Hildebrandts hals.

– Jag har läst en avhandling om sejden, ”The Viking Way” av Neil Price på Uppsala universitet. Men sen är det mesta logiskt om man ställer sig frågan: ”hur besvärjer man makterna?”. Mycket av det här tänkandet finns ju kvar än i dag. Har man en gång stått vid en tjärn i gryningen får man en viss känsla för makterna. Och har man som jag växt upp i Lycksele så lär man sig gilla skogen. Det finns en känsla i skogen som gör att man förstår mycket av hur den tidens människor kan ha upplevt det. Det är inte så mycket påhitt utan mer logik.

I Johannes böcker har gudarna förvandlats till människor av kött och blod. En förvandling som hon tycker är oproblematisk.

– Ja, de gamla gudarna var ju kompisar som man pratade med. Att förvandla dem till människor var bara ett steg till.

Ett mål för Johanne med triologin var också att lyfta fram den kvinnliga sidan i mytologin. Att ge dagens unga tjejer bättre förebilder än populärkulturella gudinnor som Britney Spears.

– Freja är en oändligt mycket bättre förebild för unga tjejer. Jag vet inte hur många mejl jag får från tjejer som säger att de funnit styrka i ”Freja” och som tackar mig för att de upptäckt våra myter. Och är inte det magiskt? Det var viktigt för mig att göra tre böcker om Frejas tre aspekter (modern, döds- och krigsgudinnan och fruktbarhetsgudinnan) – alltså tre gånger tre är lika med nio. Och det märkliga är att det funkar. Det är faktiskt magiskt! 🍀

”Midvinternattens köld är hård, stjärnorna gnistra och glimma”

Känner ni igen den inledningen? Ja ni brukar kanske se den på TV på Julafton? Själva missar jag den aldrig. Ibland brukar jag läsa den också. För mig är den en sammanfattning för Julen.

Den filmade versionen av dikten, med den gamla mormodern som läser den för barnbarnet som ska sova, blir en vacker och väldigt passande inramning till själva filmen där tomten går omkring på den avlägsna gården. Men vad är det som gör att jag ser den som så fantastisk? Kan jag sätta fingret på det? Kanske, kanske till vissa delar.

Både filmen och dikten har ett klart budskap. Och för mig har det budskapet handlat om Julen, även om det inte sägs klart ut. Budskapet är Julen, men det innebär många olika delbudskap i sig.

FILMEN OCH DIKTEN har kommit att berätta för mig att Julen är en tid då man återknyter banden mellan generationerna och mellan släktingarna. Alltså att vi tar oss tid att besöka och gästa släktingar och väldigt nära vänner som vi inte har haft tid med under den normala, hektiska vardagen.

Filmens inramning får mig också att minnas min bardoms Jular, som oftast tillbringades hos farmor och farfar. Jag tror inte att jag är ensam

om just detta, att minnas barndomens Jular just vid själva Julen. Det blir ett tillfälle att skåda sig själv, och hur glada många Jular var.

Man får också försöka komma underfund med vad som gjorde att man upplevde Julen så positivt som man gjorde. Och vad det är som gör att man inte alltid upplever den som lika positiv i dag, då man är vuxen.

Så just dessa funderingar brukar ställa frågan om vad Sed är på sin spets. Vilken är den rätta Seden för att fira Julen?

DE FLESTA SOM ÄR etniska svenskar firar Jul, det är en sedvänja vi har, och som lever av sig själv, utan att någon bestämmer att det ska vara så. Det finns ingen präst eller gode som talar om för oss att det är rätt att fira Jul. Vi gör det ändå.

Så vad är det som får oss att fira Jul? Vad är själva anledningen till att vi firar Jul, trots att ingen försöker övertyga oss att göra det?

Personligen tror jag att svaret på den frågan är detsamma som frågan vad som är Sed, i sin mest grundläggande betydelse. Vi känner ett behov att fira Jul, och därför gör vi det. Och just detta

behov, är själva Seden. Medan vad vi gör, HUR vi firar, är till större del en sedvänja.

Men vad ÄR det då för behov?

ÄR DET FAKTISKT ETT BEHOV hos oss, att knyta an till andra generationer, träffa dem, och träffa nära vänner? Ja, jag tror det. Just behovet av att känna sig tillhörande en större grupp än en kärnfamilj eller ett enpersonershushåll, gör att vi samlas och återuppbygger våra förhållanden mellan släktingar, olika generationer och mycket nära vänner.

Att göra detta, ser jag som ett andligt behov, och det betyder att jag ser det som en grundläggande kraft i just själva Seden. Men enbart detta är inte Julen, för Julen är så mycket mer. Och dessutom, vi kanske skulle lyssna till denna grundläggande kraft, oftare än bara vid Jul. Kanske finns det goda anledningar att göra detta fyra gånger per år?

Men om det nu inte blir fyra gånger per år, så är det ju bättre med en gång per år, och det mest naturliga tillfället är vid Jul.

För vid Jul anser vi oss ha tid, fastän vi egentligen är mycket mer lediga under till exempel vår sommarsemester. Varför upplever vi att vi har tid vid just Jul? Är det för att det är en annan tid vid Jul, än vid normala veckor under året?

I JULFIRANDET

ligger också att vi försöker återknyta till traditionerna. Vi äter mat som är äldre husmanskost som kanske till och med uppfattas som just Julmat. Vi sysslar med bak och ljusstöping, ölbrygging och andra hantverk, som vi inte tar oss tid med normalt.

Varför gör vi det? Ja, igen, det är ett andligt behov hos oss att göra det, för Julen känns på något sätt ofullkomlig, om vi inte gör detta. Men **VARFÖR** känns Julen ofullkomlig utan dessa traditioner?

Ja, vi vill inte bara återknyta till tidigare och senare generationer, vi vill också återknyta till

någon tid som känns ursprunglig. Vi vill känna en sorts URTID, kanske till och med en återstart av tiden.

Julen är inte bara traditionernas och släktens högtid, det är också sagornas och berättandets högtid. För vad skulle annars få oss att år efter år titta på femminuterssnuttar av olika Disneyfilmer på Julafton. Alltså, en gång om året, ska vi sitta och se på i stort sett samma femminuterssnuttar av filmer som vi annars inte skulle drömma om att gå och se på bio? Hur rolig ÄR egentligen tjuven Ferdinand, den tionde gången?

Vad i hela fridens namn gör att vi gör just detta, eller vad är det som får mig att istället se på den gamla SF-filmen som spelat in "Tomten"? Också för tionde gången. Minst!

Jag har bara ett vettigt svar på detta, och att det är ett andligt behov som vi har att gå på gång få höra samma text eller höra samma myt framföras, vid denna tid på året, för att återknyta till de ursprungliga sanningarna.

Det är bara synd att Kalle och Co. får ersätta ursprungliga sanningar. Men det spelar ingen roll, för behovet finns där, vare sig vi uppfyller det klokt eller dumt.

VAD SKAPAR SEDEN?

mörkret under hösten? Arbetet som vi utför, under det att vi längtar mer och mer till Jul och den vila och avkoppling som vi får tid till då? Och det blir mörkare och mörkare, tyngre och tyngre.

Vi arbetar, och gärna vill vi också hinna med förberedelser. För utan riktiga förberedelser blir det ingen riktig Jul.

Men ännu mer förbereder oss naturen och ljusets avtagande för Julen.

En del av er känner säkert till sedvänjan att kura skymning. Att man sitter utan tända lampor, och låter dagens ljus sakta tona ut till ett blått mörker, medan man tänker igenom dagens arbete och händelser. Och man kommer mer och mer in i en meditativ stämning.

Näväl, att kura skymning är att använda

fortsättning på nästa sida

Ett är i varje fall
säkert. Tomten vill ha
sin gröt vid jul!

Teckning: VILHELM PEDERSEN

fortsättning från föregående sida

mörkret som vän och hjälp för att skifta sitt dagsmedvetande till ett kvälls och natt-medvetande. Det är dagen och natten som finns gemensamt i ett hjul.

Och hur är det med hösten och det tilltagande mörkret till Julen? Ja det är inte dygnets hjul, utan årets hjul (Jul), och hela årets kurande av skymning.

När man kurar skymning, hur avslutas det? Jo, man tändar lampor och startar med kvällens aktiviteter.

Vad är Julen? Lite samma sak, snön kommer och lyser upp, och Julen innebär tända ljus och ljusstarka brador. Mörkret får vika för ljuset, men det är inte ett skarpt ljus som kommer, utan ett mildt ljus där skuggor och nyanser ses i ett helt annat perspektiv än under dagens solljus.

JAG TROR ATT STYCKET om tomten är något som är mer än enbart en stämningfull dikt av Viktor Rydberg. För han var ju en stor kännare av den historiska Seden, och var mycket nydanande i sina mer vetenskapliga avhandlingar.

För mig säger det att det borde finnas mer att hitta i själva dikten, som vi skulle kunna använda för att fördjupa vårt förhållande till Seden.

Med andra ord, det är gott att vi firar Jul, och det är gott att vi hittar flera viktiga anledningar till att vi firar det som en folklig tradition, utan att någon talar om för oss hur och varför.

Men vi kan gå flera steg till, för att dels hitta tillbaka till våra barndoms Jular. Och när vi vet och förstår det som formade våra barndoms Jular, ja då kan vi ta flera steg till.

MEN EN LITEN VARNING är på sin plats. Att fördjupa Julen gör vi inte genom att leta i folklivsarkiv och försöka väcka diverse gamla Julseder till liv. Det kan lätt kännas väldigt påklistrat och konstuerat. Och det är ingen bra grund till den innerlighet, som behövs för ett sant och förankrat Julfirande. Eller firande av vilken högtid som helst.

Fördjupningen av Julen måste börja hos oss själva, där vi faktiskt tar oss tid att sitta ner och samtala förtroligt med andra som är kloka och insiktsfulla. Och att vi sitter och grunnar och tänker själva, kanske framför en brasa.

Fördjupningen måste börja som ett sant och personligt andligt behov. Som kanske är svårt att se till att börja med, men som kommer fram tydligare under stillheten och lyssnandet till sig själv.

För just detta, denna försjunkhet framför brasan, med en god Julöl, så att man kan tänka gott och dricka Jul, är också en del av själva Julen. Och då rör inte Julen bara sig själv, utan alla de högtider och blot som vi firar. 🍀

PS. Glöm inte gröt och smör och öl till tomten!

Var finns Gud?

JA, VAR FINNS GUD? EGENTLIGEN? Jag ska avslöja en hemlis. Gud sitter här i studion med mig just nu, och stormtrivs. Min upplevelse är att Gud finns där jag vill att Gud ska finnas. Inte på så sätt att Gudamakterna lyder order, men däremot på det sätt att Gud hör bönen.

Jag kan tala med Gudarna och Gudinnorna och de kan ge svar på tal. Så när jag vänder dig till Gudamakterna, och ber om deras närvaro, så är de där på ett eller annat sätt.

Somliga upplever det som att Gud finns i varje människas hjärta. Andra hävdar att Gud finns i kyrkan, eller i templet. Här i Norden har man i tusentals år ansett att Gudarna och Gudinnorna är alldeles för stora för att få rum i ett hus, så de dyrkas i heliga lundar. Och det sker ju än i dag. På flera sätt. Genom blot och ceremonier förstås, men också på ett mer vardagligt, oceremoniellt sätt.

SVERIGE SÄGS VARA världens mest sekulariserade land men det betyder inte att vi är oandliga. Jag tror att de flesta svenskar kan känna en alldeles särskild känsla av gudomlig närvaro när ute i naturen - den vidsträckta, oändliga, eviga och evigt föränderliga, allomfattande naturen även om alla kanske inte skulle uttrycka det just så.

Om det finns vissa platser som är etablerade för samtal med Gud, för Guds närvaro det kan vara en helig lund, en kultplats, ett tempel, en kyrka så är det kanske faktiskt så att Gud finns lite mer just där än på andra ställen. Enbart i kraft av vår starka önskan att Gud ska finnas där. För att jag på dessa platser kanske blir mer uppmärksam och lyhörd för deras närvaro.

När jag går till min lilla plats i Nackareservatet, där jag har ett altare för Frej och Freja, så känner jag naturligtvis en starkare närvaro av Frej och Freja just där.

Och deltar jag i en ceremoni med många deltagare, som alla vänder sig till samma Gudamakter, så kommer vi alla att känna gudamakternas närvaro särskilt starkt just där. Det brukar funka så.

Det finns till exempel en sjö som jag brukar

Ett tecken på hur accepterad Seden blivit i samhället är de morgonandakter medlemmar i samfundet hållit i radions P1 de senaste åren. I år har **CARL-JOHAN REHBINDER** hållit fem andakter vid dagens början. Här är den senaste.

bada i på somrarna, där jag upplever en alldeles särskilt stark närvaro av Freja. Vanadisens. Den främsta bland Gudinnor. Odins jämlike.

Vid denna sjö finns också en källa med synnerligen gott vatten, vilket förstås förstärker och bekräftar denna Gudinneassociation.

Fast det viktigaste är faktiskt revolutionerande nog inte var Gud finns. Det verkligt intressanta är vad får detta för konsekvenser? Om Gud faktiskt sitter bredvid mig här och nu om Gud står bredvid mig när jag lagar lunch – vad får det för konsekvenser för mig? För mitt handlande, mina val, min relation till omvärlden och till Gud?

OM JAG GÅR MED ODIN vid min sida, hur präglar det mitt handlande? Kommer jag att bli mer oförutsägbar, mer nyfiken, mer kompromisslös? Kommer jag att våga mer, utmana mig själv mer, söka mer klokskap och vishet?

Om jag går med Tyr, blir det i högre grad svårt för mig att ljuga och vara självvisk?

Om jag går med Frej, kommer jag att bli mer fridfull och kärleksfull och kreativ?

Ja – just så tror jag faktiskt att det är.

Det är min erfarenhet att det fungerar just på det sättet. Och det kan jag använda mig av i mitt liv, i min vardag.

OM JAG ÄR LITE SKRAJSEN och orolig av mig inför en ny utmaning, så kan det vara bra att be Tor att hänga med för både styrka och beskydd.

Om jag är på väg till ett möte där jag ska rannsakas och dömas, så ber jag Tyr att följa med. Tyr för mod, sanning, rättvisa och balans. Då är Tyr med mig. Och då känner jag mig trygg, och tillitsfull till att rättvisan måste segra.

Om jag är på väg till ett kärleksmöte, så kanske jag ber Frej att följa mig på färden. Och då följer Frej med. Inget är så härligt för Frej, som ett kärleksmöte!

Man blir som man umgås. Och du undgår inte att påverkas av de Gudar och Gudinnor du väljer som följeslagare på din väg genom livet. 🌀

Lusse, Lusse vanadis

Många hedningar känner nog i maggropen att den Lusse som vi firar vid Lucia egentligen är Freja. Och denna övertygelse eller känsla är egentligen allt vi behöver eftersom det passar fint i en hednisk tradition.

Bakom det katolska helgonet Lucia döljer sig en skugga av folkliga föreställningar -- Lusse. Med vad eller vem döljer sig i Lusses otydliga skugggestalt?

Men några historiska bevis för att Lusse i folktron varit en kvarleva av Freja finns mig veterligen inte. Däremot finns det en del indicier som talar för det. Nyligen blev jag bekant med hur man ser på ”Lussi” i norsk folktro och kunde foga ytterligare argument till min egen lilla ovetenskapliga indiciekedja.

1. I svenskt folklig firande har en figur som kallas Lussebruden förekommit. Lussebruden hade en klar sexuell anspelning som för tankarna mot fruktbarhet och Freja.

2. I vissa traditioner gestaltades Lussebruden av en halmdocka eller en kärve säd och gick ibland under namnet ”säfrua” – sädesfrun. Kopplingen till fruktbarhetsgudinnan är inte långsökt.

3. Lussekatte. Frejas vagn dras som bekant av två katter.

4. I norsk folktro säger man att Lussi var en trolldomskunnig kvinna (ibland vätte) som drog omkring den 13 december i följe med en svart katt för att kontrollera att julförberedelserna var avslutade och att ölbryggningen och julbaket var igång. Frejas koppling till trolldom är tydlig, liksom till katten och hushållsbestyr. Min tanke går också till kringvandrande völvor.

5. Lussi ansågs i Norge denna natt leda ”Lussireia” eller ”Åsgårdsreia” – det vill säga Asgårdsriten som i Sverige kallas Odens jakt. Det indikerar att Lussi är från Asgård och av gudars ätt. Varför skulle hon annars leda Asgårdsriten?

6. Den norska Lussi anses vara moder till de underjordiska. Vilket också kan kopplas till Freja och vanernas nära kopplingar till alverna. Både

vaner och alver är nära kopplade till underjorden och Frejas koppling är ännu starkare i hennes roll som döds gudinna.

7. I Norrland berättas det att Lucia var Adams första hustru. Hon fick så många barn att hon skämdes och gömde en del av dem i spisen en dag då Gud kom på besök. Gud kom på Lucia och straffade henne med att dessa barn för alltid skulle bli osynliga. Från dessa stammar Lucifers släkte, det vill säga alla folktrons osynliga väsen. Återigen en koppling till fruktbarhet och småfolk, alver och vättar. Dessutom är Lusse en kvinna som stått högt i rang men som Gud (kyrkan) tagit avstånd från. Vi vet att Freja tillhörde de gudar som demoniserades mycket starkt av kyrkan.

8. 13 december var också en gynnsam dag för kvinnlig spåkonst. Unga kvinnor kunde se in i framtiden genom att ställa sig framför en spegel och säga: ”Lucia den blide skal fly meg at vide, hvis navn jeg skal bære, hvis dug jeg skal brede, hvis seng jeg skal rede, hvis barn jeg skal have.” Åter en koppling till Freja och kvinnlig trolldom.

9. Och till slut: vem annars än vanadis skulle komma och lysa upp den längsta och mörkaste natten enligt den gamla kalendern? ☺

Schamansk uppgradering

Sejd 3.0 - en introduktion till schamanismen

Jörgen I Eriksson | Norrschaman

Sejd 3.0 är en kärnfull och lättläst beskrivning av vilka former nordisk shamanism kan ta sig i dag. Författaren har fördjupat sig jämfört med den tidigare boken Sejd – en vägledning i nordisk shamanism som utkom 1985 på förlaget Gimle.

Sejd 3.0 ger en bra grund att börja från på ett intellektuellt plan eftersom mycket av shamanismen måste upplevas och prövas och kan inte med lätthet beskrivas i ord. Jörgen beskriver shamanismen och olika ceremonier mycket lättförståeligt och lättillgängligt. Kapitlet om shamansk filosofi är värd sin vikt i guld med 45 punkter som ”i punktform, kortfattat, tecknar huvuddragen i en shamansk filosofi”. För att beställa och för att få kontakt med författaren, besök www.norrschaman.net.

PER LUNDBERG

Ekot av gudarna i modern tid

Asa-Tors hammare: Gudar och jättar i tro och tradition

Ebbe Schön | Hjalmarson & Högberg

Litteraturforskaren och folkloristen Ebbe Schön har en diger utgivning bakom sig. I bok efter bok har han utforskat folktrons alla väsen och de svenska traditionernas bakgrund och ursprung. Så det kanske inte är mer än naturligt att han nu gett sig på att skildra de nordiska myterna och gudarna.

Boken är uppdelad i två delar varav den första är en ganska traditionell genomgång av myterna och gudarna. Det är välskrivet och underhållande, men bjuder inte direkt på något nytt perspektiv. Den andra delen av boken är desto intressantare. Här tar Schön utgångspunkt i sitt specialområde – sägner och berättelser – och undersöker hur myterna om gudarna levat kvar i bondesamhällets muntliga berättelser. Schön presenterar många mustiga berättelser om Tor, Oden och andra kvarlevande hedniska element som vittnar om gudarnas popularitet långt in i modern tid.

Sveriges asatrosamfund dyker upp i ett avslutande kapitel där Schön diskuterar modern hedendom. SAs beskrivs utifrån Fredrik Skotts ”Asatro i tiden” och tas upp som ett seriöst exempel i jämförelse med nazister som missbrukat myter och symboler.

YENS WAHLGREN

Starka kvinnor 1

Forntida kvinnor - jägare, vikingahustru, prästinna
Catharina Ingelman Sundberg
Prisma

En historisk överblick av våra förmödrar. Författaren skildrar den forntida kvinnan och hennes ställning innan kristendomen. Catharian Ingelman Sundberg driver en tes att kvinnor hade högre status när gammeltron dominerade.

Starka kvinnor 2

Saga från Valhalla
Johanne Hildebrant | Forum

Sista delen i Johanne Hildebrandts triologi om Valhalla. Mycket har sagts om den så kallade Frejafeminismen som böckerna anses ge uttryck för. Somliga anser att det är fänitigt och infantilt, andra finner det djupt inspirerande. Men visst är det ett gott initiativ att skriva skönlitteratur utifrån myterna?

Trollformler för barn

Köttvars trollformler
Katarina Mazetti | Alfabet

Nu finns Köttvars trollformler i pocket också. Trollet Köttvar hjälper barn med galdrar i deras vardag. Naturligtvis finns det anvisningar för hur viktigt det är att läsa och betona rätt och trollformlerna finns tonsatta i slutet av boken.

Årets runfynd gjort i Skänninge

Ett magiskt runbleck med böner för de döda har hittats vid en utgrävning i Skänninge i Östergötland.

Det ovanliga runfyndet består av ett blybleck på cirka två och en halv gångar tre centimeter med en tjocklek på en till två milimeter, rapporterar Östgöta Correspondenten. Fram- och baksidan är inristad med ett sextiotal milimeterhøga runor – troligtvis gjorda med en liten skarp kniv. Runorna hittades i en grav i dominikanerklostrets kyrka i samband med en arkeologisk utgrävning.

– Det här är ett väldigt fint fynd, säger runforskaren Helmer Gustavsson från Riksantikvarieämbetet i Stockholm, till Östgöta Correspondenten. Han anser att detta är årets fynd inom runforskningen.

– Det är inte så vanligt att man hittar sådana här blybleck. Totalt känner vi endast till ett 20-tal i Sverige, så det är bara att gratulera arkeologerna. Runblecket är skadat, så att hela inskriften finns inte med. Mycket går dock att läsa. Intressant nog

är texten på folkspråket och inte på latin.

Inskriften på blyblecket är enligt runforskaren ”sannolikt en bön för den döda, troligtvis Ave Maria”.

Fyndet är inte exakt daterat ännu, men det anses klart att det stammar från medeltiden. – På den tiden ansågs bly vara en magisk metall. Dessutom var bly lätt att få tag på, eftersom det byggdes mycket kyrkor där bly bland annat användes till fönsterspröjs.

Runorna uppges visa ett namn där efterdelen slutar på –frid. Vilket kan tyda på att runorna ristats åt en kvinna. Liknande fynd har gjorts i kvinnogravar tidigare, och därför tror Helmer Gustavsson att även detta rör sig om en kvinnograv. Han berättar vidare att teorierna om detta är att just kvinnorna var mer intresserade av den nya tron och att de därför gynnade kyrkorna.

– Under medeltiden var det viktigt med förböner för de döda. Förböner skulle underlätta det vidare ödet för själen.

Hednisk julkalender i dansk tv

– kristna rasar och kräver att Vite Krist ska vinna

Oden, Tor och Loke och de andra nordiska gudarna kommer att lysa upp julen i dansk TV2 nästa år eftersom de blir huvudpersoner i julkalendern 2005.

Att de nordiska gudamyterna är aktuella för att spelas in som nästa års julkalendern har föga överraskande väckt ont blod hos en del kristna enligt Kristeligt Dagblad.

– Vad har Oden och Tor med julen att göra? frågar sig Lars Peter Melchiorson som är ordförande för organisationen KLF Kirke & Medier, och fortsätter:

– Men det beror så klart på hur TV2 använder stoffet. Om Vite Krist vinner till slut, så kan det fungera.

Och Lars Peter Melchiorsons förhoppning om en kristen sedelärande läxa för gudarna kan mycket väl komma att infrias. Camilla Hammerich, dramaredaktör på TV2, säger till Kristeligt Dagblad:

– Den nordiska mytologin handlar mycket om hämnd och det förknippas man inte direkt med jul. Men i julkalendern kommer de hämndtörstiga nordiska gudarna att möta julens barmhärtighetsbudskap om förlåtelse.

Just nu skriver fyra manusförfattare på julkalender i Valhalla och inspelningarna väntas komma igång till våren 2005.

**Glöm inte att betala in medlemsavgiften för 2005
så att du säkert får nästa nummer av Mimers källa!
Postgiro 51 91 25-9**